

Enige vormen van *Hepialus lupulinus* L.

door

P. H. VAN DE POL

In 1960 was ik in de gelegenheid de dagelijkse vangsten door te zien, die afkomstig waren uit een door de P.D. in een boomgaard te Slijk Ewijk (Over Betuwe) opgestelde vanglamp. Eén van de soorten, die opviel door het talrijk voorkomen, was *Hepialus lupulinus* L. Reeds eerder had ik deze soort vrij talrijk aangetroffen in op klei geplante boomgaarden bij Groessen en Wageningen. In de collectie van het Zoölogisch Museum te Amsterdam bleken voorts niet minder dan 12 van de 46 aanwezige mannetjes afkomstig te zijn uit plaatsen in de Betuwe (Huissen, Echteld, Tiel, Leeuwen en Wamel). Blijkbaar is *Hepialus lupulinus* behalve in het Hafdistrict ook in het oostelijk deel van het Fluviatiele District plaatselijk geen ongewone verschijning.

Het talrijk voorkomen van *Hepialus lupulinus* in Slijk Ewijk maakte het mogelijk een inzicht te krijgen in de mate van variatie bij deze soort. Volgens een mededeling van de heer LEMPKE waren er tot dusver slechts enkele vormen van *lupulinus* beschreven. Deze waren bij de in Slijk Ewijk gevangen dieren echter niet aanwezig. Wel bleken verscheidene andere afwijkende vormen voor te komen, die hieronder beschreven worden.

Grondkleur.

f. *fuscata* nov. Grondkleur bovenzijde voorvleugels donkerder dan normaal (grijsbruin). Slijk Ewijk, ♂ 22.V.1960 (holotype, afb. 1).

Ground colour upper side fore wings darker than normal (grey-brown).

f. *obscura* nov. Grondkleur bovenzijde voorvleugels zwartgrijs tot zwartachtig. Tekening normaal. Slijk Ewijk, ♀ 12.V.1960 (holotype, afb. 2).

Ground colour upper side fore wings black-grey to blackish. Markings normal.

Tekening.

f. *continuata* nov. Doorlopende witte band op de voorvleugel van wortel langs binnenrand naar apex. Slijk Ewijk, ♂ 18.V.1960 (afb. 3); Slijk Ewijk, ♀ 18.V.1960 (holotype, afb. 4).

Continuous white band from the base along the inner margin to the tip of the fore wings.

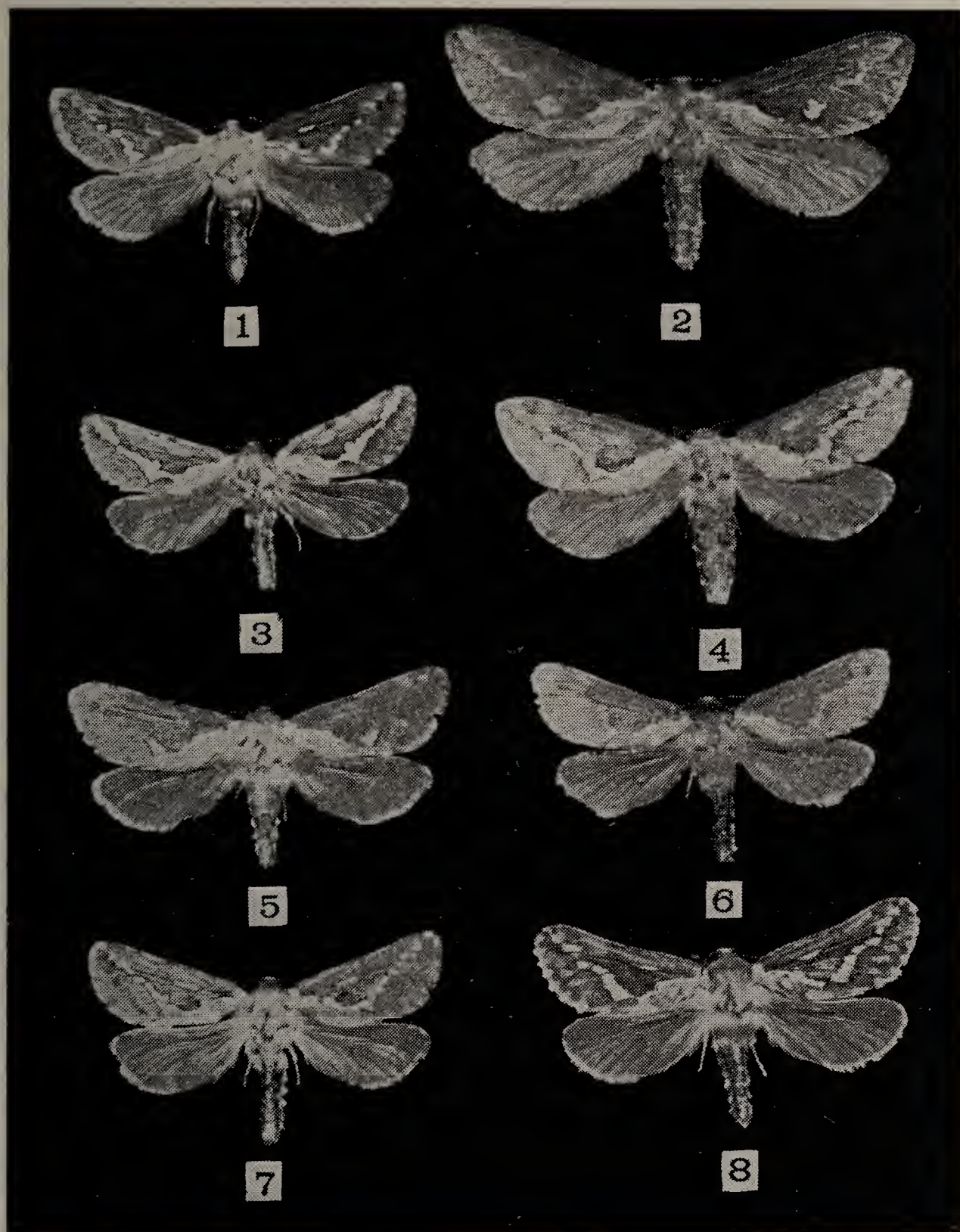
f. *reducta* nov. Het aantal vlekken op de voorvleugels gereduceerd. Slijk Ewijk, ♂ 18.V.1960 (holotype, afb. 5).

Markings on the fore wings reduced.

f. *pauper* nov. Vlekken op de voorvleugels vaag. Slijk Ewijk, ♂ 18.V.1960 (holotype, afb. 6).

Markings on the fore wings feeble.

f. *maculata* nov. Een rij donkere vlekjes in het achterrandsveld van de voorvleugels. Slijk Ewijk, ♂ 22.V.1960 (holotype, afb. 7).

Hepialus lupulinus L. 1. f. *fuscata* nov.; 2. f. *obscura* nov.; 3 en 4. f. *continuata* nov.; 5. f. *reducta* nov.; 6. f. *pauper* nov.; 7. f. *maculata* nov.; 8. f. *variegata* nov.

A row of dark markings on the outer area of the fore wings.

f. *variegata* nov. Voorvleugels sterk getekend. Duidelijke lichte vlekken langs de costa, onder de witte wortelstreep en in het achterrandsveld. Slijk Ewijk, ♂ 17.V.1960 (holotype, afb. 8).

The markings on the fore wings sharply contrasting. Distinct clear markings along the costa, under the white basal stripe and on the outer area.

Alle hierboven beschreven nieuwe vormen zijn gevonden te Slijk Ewijk. De aldaar aanwezige populatie van *Hepialus lupulinus* is dus in sterke mate variabel. De mate, waarin de verschillende vormen blijken voor te komen, is verschillend.

Typische dieren met geelbruine grondkleur zijn betrekkelijk weinig waargenomen. De vorm *fuscata* met overgangen naar het type bleek de overhand te hebben. Over het algemeen zijn de vlekken bij het ♀ minder duidelijk dan bij het ♂. De vorm *pauper* is daarom bij het ♀ meer aangetroffen dan bij het ♂. Dieren met onduidelijke vlekken blijken steeds ook eenkleurige voorvleugels te hebben.

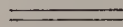
Soms hebben duidelijk gevlekte exemplaren, zowel ♂♂ als ♀♀, ook kleine witte vlekjes langs de achterrand van de voorvleugels. Het achterrandsveld van de voorvleugels kan ongetekend zijn, maar ook kunnen er donkere vlekjes in voorkomen (f. *maculata*) of lichte (f. *variegata*).

Door de neiging tot vervetten is de beoordeling van oud materiaal van deze soort in de regel minder gemakkelijk.

Summary

Some new forms of *Hepialus lupulinus* L. are discussed. All specimens were collected at Slijk Ewijk (Over Betuwe, prov. of Gelderland, Neth.).

Bennekom, Hullenberglaan 7.

Schelde, M. P. van der, Insecten tekenen. N.V. W. J. Thieme & Cie, 1960, 39 pagina's, 27 figuren. Prijs f. 1.75.

Een korte, maar voortreffelijke handleiding voor het tekenen van insecten. Vooral amateurs, die een artikel met figuren willen illustreren, zullen er veel profijt van hebben, als ze eerst dit boekje doorlezen en de daarin gegeven aanwijzingen ter harte nemen. De afbeeldingen zijn zeer instructief. Ze laten op duidelijke wijze zien, hoe een tekening opgezet moet worden, al zal er ongetwijfeld heel wat oefening voor nodig zijn (en toch ook wel een zekere aanleg!), voor men een hommelt zo mooi kan tekenen als schrijver dat op pag. 31 laat zien. — LPK.

Araschnia levana L. (Lep., Nymphalidae). Het komt mij voor, dat *levana* haar hoogtepunt in Nederland bereikt heeft, erger zelfs, dat zij weer op haar retour is.

De laatste twee à drie jaar heb ik de vlinder in de omgeving van Deventer nog maar sporadisch waargenomen. In 1960 was ik in april en mei alle dagen in de gelegenheid om waarnemingen te doen, doch ik heb geen enkel exemplaar gezien. De heer FLINT te Raalte, met wie ik regelmatig contact heb, is dezelfde mening toegedaan. Het zou misschien goed zijn de gedragingen van deze soort eens in het oog te houden.

W. OORD, Potterstraat 16, Deventer.

Pararge aegeria L. te Rotterdam. De heer J. VAN DER MADE te Rotterdam sloot bij zijn trekvlinderformulier een notitie in, waarin hij meldde, dat hij 2 september 1959 in zijn tuin aldaar op de *Buddleja* een Bont Zandoogje ving. Dat is, voor zover bekend, de tweede vangst in de Maasstad. De eerste dateerde van 1890! Zie Cat. Ned. Macrolep., suppl. V, p. (240). — LPK.

Hydraecia petasitis Doubleday (Lep., Noctuidae). Van de heer BOGAARD ontving ik bericht, dat hij 24 augustus j.l. een exemplaar van deze nog altijd zeldzame vlinder op zijn lamp te Hendrik-Ido-Ambacht ving. Dat is dan de vijfde uit ons land bekende vindplaats. — LPK.